

Vespa rufa-nak hiányzik a hátsó szárnya, a *Cimbex amerinae*-nek egyik példányán alig látszott a mellső szárny és a hátsó hiányzott; másik példányán nem volt meg a mellső szárny, a meglévő hátsó szárny pedig kicsiny volt. A *Polistes gallica* szárnyának a rendellenes képződését az idézte elő, hogy a fészekben a *Polistes gallica* sejtje mellett élősködő állat volt, a mely meggátlólag hatott a szárnynak rendes fejlődésére.

A *Vespa rufa* szárnyának rendellenessége valószínűleg úgy magyarázható, hogy a sejt, melyben fejlődött, nem volt eléggé bő. A *Cimbex amerinae* szárnya rendellenességének az volt az oka, hogy a bábruhából hamarabb bújott ki, mint a többi. Ezek szerint az okok, melyek a rendellenességet okozták, részint más állatnak közelsége, részint a fészekben levő sejt terének szűke, részint pedig a báb-állapotnak rövidebb ideje, egyetemben a hőmérsék némi különbözőségével.

D.

Különfelek.

Hazánk új Liosoma faja. *Liosoma carpathicum* n. S. milimum *L. cribro* Gyll. Differt thorace evidenter rudius punctato, antice ante medium aliquod latiore ideoque apicem versus citius angustato. — *Var. ruficollis* n. Inter materiam occurrunt thorace rufo, elytris brunnescentibus pedibusque rufis. interdum individua, excepto capite nigrescente, toto brunnea. Patria: Comitatus Trencsiniensis. — Soká vonakodtam hazánk ezen Lioso.náját külön fajnak tekinteni. Torának pontozása határozottan erősebb, mint a stájerországi *L. cribrum*-nál, és míg emez tora oldalain már a középtől fogva csúcsa felé lassanként keskenyedik, addig honi fajunknál a tor oldalain közepe előtt kissé szélesedik s onnan aztán gyorsabban húzódik össze. Ebből kifolyólag a tor alján kissé szűkebbnek is látszik lenni. Anyagom között bírok példányokkal, melyek tora és lábai élénken rótek, különben teljesen feketék: másokat, melyek rőt toruk mellett egyszersmind barnás szárnyfedőkkel is bírnak, s olyanokat is, melyek feketés fejük kivételével teljesen barnák. Szedtem anyagomat a Vortna völgyi Kis Kriván mohrétegében és Vág-Héven a Manin-hegy alján lombhulladék alatt. *Dr. Brancsik Károly.*

A Bácska Hemiptera-faunáját ismertette Dr. Horváth Géza a m. orvosok és természetvizsgálók 30. vándorgyűlésén, melyet f. é. aug. 27—31-ig Szabadkán tartottak. Ez a fauna, az értekező eddigi kutatásai szerint az alföldi fauna általános képét tárja elénk, vagyis sok mediterrán és kelet-európai alakot tartalmaz. A

Bácskában a földtani és domborzati viszonyoknak megfelelően két külön faunavidéket lehet megkülönböztetni. A Ferencz-csatornától északra fekvő vidék, a Duna és Tisza mellékének kivételével, jobbra mindenütt homokos, részben szikes, s ehhez képest itt oly fajok fordulnak elő, melyek a keleteurópai pusztákat jellemzik. A csatornától délre a Bácska kötött talaját sok víz-ér, mocsár és nádas borítja; azért ezen az alsó vidéken kivált a vízben és vízben élő fajok érdekesekek. Ugyanez alkalommal Dr. Horváth Géza még idevágó két értekezést terjesztett elő: 1. Mocsáry Sándor dolgozatát déli Magyarország *reczés szárnyú rovarairól*. Az eddig ismert adatok alapján a szerző Bács, Temes és Kra. só-Szőrény megyéből összesen 148 fajt mutat ki, amelyek közül 80 a *Neuropterák*, 68 pedig a *Pseudoneuropterák* rendjébe tartozik. 2. Dr. Dada J. értekezését „A Palicsi-tó mikrofaunájáról.” A szerző e tó vizében eddig összesen 90 mikroskopi állatfajt talált, amelyek következő csoportokra oszlanak: véglény 13, féreg 38, ízeltlábú 39 faj. Ez utóbbiak közül 32 az apró rákocskákra, 7 pedig a vízi atkákra esik.

A világosság befolyása a rovarokra már számos kísérletre adott okot. Újabban J. Gal francia tudós is kísérletezett a selyemhernyóval, melyet a közvetlen napvilág megvonásával különböző színű üvegek alatt tenyésztett, még pedig 15—15-öt, melyet ugyanazon táplálékkal látott el és máj. 19.—jun. 7-ig megfigyelt. Ez az alatt az idő alatt a harmadik vedlést érték el, s ekkor megmérlegelték őket. Kitént, hogy 15—15 hernyó zöld üveg alatt a legcsekélyebb (49 gramm), ibolya színű alatt pedig a legnagyobb (55,5 gramm) súlyt ért el; az utóbbiak felülmúlták még a fehér üveg alatt tartottakat is, a melyek csak 52,5 grammot nyomtak. A színek fokozata a növekvésre való befolyás szerint a következő: 1. ibolyaszín, 2. fehér, 3. kék, 4. piros, 5. sárga, 6. zöld. Az állatokat továbbra is megfigyelte Gal, ki azt tapasztalta, hogy a színek befolyása a hernyók által szőtt gubókban, sőt a lepke petein is mutatkozott, a melyek száma az ibolyaszínű üveg alatt kifejtett lepkéknél a legnagyobb volt. Tehát a leghatásosabb világosságnak befolyása még ebben a tekintetben is a leghatékonyabbnak bizonyult. Ezek a megfigyelések még gazdaságilag is nagy jelentőségűekké válhatnak. Gal ugyanis azt javasolja, hogy a selyemhernyó tenyésztésére használt helyiségek ablakait és falait sötét ibolyaszínű (párnaföld) burkolattal lássák el.

A rovarok hadakozásáról Cook érdekes megfigyeléseket tett még pedig termita-fajnál, mely Libériában, nyugati Afrikában előfordul. Ez minden bolyában egész hadsereg katonát tart, minél fogva a *Termes bellicosus* (hadakozó termita) nevet is adták neki. Ha bolyukat ember vagy állat megtámadja, a „katonák” tömegesen tódulnak kifelé, de csodálatosképen a fészekbe már vissza nem térnek, és csakhamar tönkre mennek. A termiták hadserege, azonban több fegyvernemre oszlik. Más osztály, a „nagyorrúak”